

Priprava Odloka o urejenosti naselij in krajine

Delovna skupina za pripravo odloka o urejanju videza naselij in krajine
pri SOS (podskupina Mreže občin)

PRAVNA PODLAGA

- ▶ Pravna podlaga novega instrumenta za doseganje urejenosti naselij in krajine je Zakon o urejanju prostora (v nadaljnjem besedilu: ZUreP-3), ki predpisuje Odlok o urejenosti naselij in krajine.

PROBLEMSKA OBMOČJA

- ▶ povečevanje lokacij reklamnih panojev na območjih izjemnih krajinskih pogledov in tudi drugod,
- ▶ divje obarvane fasade, ki sosedsko tekmujejo v izvirnosti in izstopanosti,
- ▶ pozabljene in ne-vzdrževane nepremične – črne točke v naseljih

To je v letu 2019 predstavljalo pomemben vzvod za odločitev Skupnosti občin Slovenije, da oblikuje Mrežo občin zainteresiranih za skupno pripravo Odloka o urejanju podobe naselij in krajine.

NAMEN ODLOKA

- ▶ Občinskem prostorskem načrtu (OPN) in
- ▶ občinskem podrobnem prostorskem načrtu (OPPN)

namenjena predvsem
pravni regulaciji
prihodnje gradnje

Za doseganje ciljev urejenosti prostora, kot jih opredeljuje ZUreP-3, pa so pomembni tudi t. i. **negradbeni posegi v prostor** in **splošna podoba že izgrajenih in urejenih delov naselij in krajine**, predvsem pa tudi **funkcioniranje in vzdrževanje javnih površin in zelenega sistema**, se občinam z uvedbo novega instrumenta – **ODLOKA O UREJENOSTI NASELIJ IN KRAJINE** – daje možnost, da urejenost prostora regulirajo s posebno vrsto prostorskega akta, ki je namenjena tem vsebinam in se lažje prilagaja vsakokratnim izzivom urejanja prostora.

24.10.2019/ 1. srečanje širše delovne skupine za pripravo odloka o urejanju videza naselij in krajine, SOLČAVA

Terenska ogleda podeželske krajine v **občini Solčava**.

Gostiteljica prvega terenskega ogleda pod vodstvom prof. Janeza Koželja, podžupana MO Ljubljane je bila občina Solčava in županja Katarina Prelesnik.

V občini Solčava so nekateri najlepši in v turistične namene največkrat predstavljeni predeli Slovenije (Logarska dolina, Robanov kot, Panoramska cesta, ..). Terenski ogled je tako imel namen pogledati, preveriti zdajšnje stanje ter skupaj opraviti razmislek, kako oblikovati odlok, da se ohrani vse dobro in vpliva na vse tisto, kar bi bilo smiselno spremeniti.

8.11.2019/ 2. srečanje širše delovne skupine za pripravo odloka o urejanju videza naselij in krajine, MARIBOR

Drugi terenski ogled je gostila Mestna občina Maribor, pod strokovnih vodstvom arhitektov in podžupanov, Gregorja Reichenberga iz MOM ter Janeza Koželja iz MOL. Terenski ogled se je tokrat osredotočal na obravnavo izgleda mestne krajine.

Na terenskem ogledu smo obravnavali zgled manj urejenih mestnih ulic, vizualno onesnaževanje, drugo (npr. na primeru dobre prakse iz tuje je bila izpostavljena tudi potreba po večjem deležu lastništva mestne občine za reševanje stanovanjske problematike mladih).

9.10.2020/ 5. srečanje Mreže občin za pripravo odloka o urejanju videza naselij in krajine

- ▶ Skupnost občin Slovenije je partner v projektu Podpora izvajanju urbane politike in programa URBACT, ki ga izvaja skupaj z IPoP – Inštitutom za politike prostora. Zato smo oba projekta povezali in izvedli strokovni obisk Avstrijske Koroške. Ogledali smo si izbrana mesta - Možberk, Zorbce, Gornji Dravograd, Šentjakob v Lesni dolini in Šmohor-Preseško jezero

Srečanja ožje delovne skupine za pripravo odloka o urejanju videza naselij in krajine

Na strokovni ekskurziji na Avstrijsko Koroško (9.10.2020) je bila izpostavljena tudi potreba po oblikovanju ožje delovne skupine za pripravo odloka o urejanju podobe naselij in krajine. K povpraševanju se je na sami ekskurziji odzvalo 6 posameznic in posameznikov s področja urejanja prostora in prava.

Sodelujoče in sodelujoči so v sklopu prvega srečanja ožje delovne skupine za pripravo odloka o urejanju podobe naselij in krajine pri SOS s svojo aktivno udeležbo:

- ▶ poudarili pomen ozaveščanja javnosti pri urejanju izgleda naselij in krajine ter priljuden način priprave odloka (vključitev grafičnih ponazoritev kot del odloka ali priloga k odloku)
- ▶ razpravljali so o **načinu priprave odloka** (odlok naj bo bolj področen kot območen),
- ▶ spregovorili so o **nadzoru in sankcioniranju posameznih posegov v prostor**
- ▶ opredelili posamezne pojme, ki opisujejo posege v prostor

- ▶ pogojih za gradnjo objektov, za katere ni treba pridobiti gradbeno dovoljenje ter o pogojih za vzdrževanje objektov v delu, ki se nanaša na njihov izgled,
- ▶ razprava o različnih prostorskih aktih (OPN-jih, OPPN-jih), ki regulirajo enostavne in zahtevnejše objekte v prostoru,
- ▶ obseg objektov in negradbenih posegov v prostoru, ki bi bili del odloka,
- ▶ pripombe na novo pripravljene predlog Zakona o urejanju prostora,
- ▶ pogoji za vzdrževanje objektov in pogoji za urejanje (naravnih sestavin) zelenega sistema,
- ▶ Izpostavljene so bile dobre prakse urejanja podobe večstanovanjskih stavb v gosto naseljenih območjih in izvajanja sečnih dovoljenj v posameznih občinah,
- ▶ pripravljene so bile predloge za zakonodajne spremembe v povezavi z ZUreP-3, ki so bile poslane na MOP v obdobju zadnje javne razprave (npr. uvajanje soglasij za posege v prostor na lokalni ravni, zagotavljanje inšpekcijskega nadzora,..)
- ▶ razprava o različnih načinih zasnove določb odloka ((A) možnost postavljanja določb po vrstah posameznih objektov in (B) možnost postavljanja določb glede na pogoje za elemente, ki se pojavljajo v prostoru)
- ▶ seznanili o projektu, kjer sodeluje MOP, in se osredotoča na pregled ureditve zunanje oglaševanja v evropskih državah in med drugim obravnava kvalitetno grajene elemente v prostoru

28.10.2020/ 18. srečanje ožje delovne skupine za pripravo odloka o urejanju videza naselij in krajine

Gostiteljica srečanja je bila Občina Postojna, ki je bila med drugim izbrana za primer izdelave vzorčnega odloka.

6.9. 2021 / srečanje Mreže občin in delovne skupine za pripravo odloka o urejeni podobi naselij in krajine, Kočevje

Strokovna ekskurzija je potekala pod vodstvom prof. Janeza Koželja, mestnega urbanista in podžupana Mestne občine Ljubljana. Dogodek je potekal v okviru projekta Podpora izvajanju urbane politike URBACT, ki ga po naročilu Ministrstva za okolje in prostor, izvajata IPoP – Inštitut za politike prostora in Skupnost občin Slovenije.

13. 10. 2021 / 18. srečanje ožje delovne skupine za pripravo odloka o urejanju videza naselij in krajine - Postojna

Župan Občine Postojna Igor Marentič gosti 20. srečanje ožje delovne skupine za urejen videz naselij in krajine pri SOS.

- ▶ Med iztočnicami srečanja je izpostavil izziv razpadajočih objektov, osnovnega odpadnega materiala in oglaševanja ter zbrane povabil na terenski ogled.
- ▶ Občina Postojna se je že od nekdaj zavzemala za urejen videz. Tako je imela že davnega leta 1986 izdelan Odlok o urejanju in varovanju zunanjega izgleda mesta in naselij v Občini Postojni.
- ▶ V okviru razprave so zbrani izmenjali različna mnenja glede pristojnosti občin na področju urejanja prostora.

25. 11. 2021 / Strokovna ekskurzija v objemni mesti Gornja Radgona in Bad Radkersburg

Strokovna ekskurzija v obmejni mesti Gornja Radgona in Bad Radkersburg (“twin cities”) v luči podnebnih sprememb. Dogodek je potekal v okviru projekta Podpora izvajanju urbane politike in programa [URBACT](#), ki ga po naročilu Ministrstva za okolje in prostor izvajata IPoP – Inštitut za politike in prostora in Skupnost občin Slovenije ob predsedovanju Slovenije Svetu EU.

Skozi intenzivno medsebojno komunikacijo in skupne razmisleke smo kmalu ugotovili, da so obstoječe rešitve v Zakonu o urejanju prostora z vidika uresničljivosti na področju priprave in izvajanju bodočega odloka o izgledu krajine in naselij neustrezne.

To je vodilo v usklajevanje in pripravo novih zakonodajnih rešitev z Ministrstvom za okolje in prostor. Le-te po novi prostorski zakonodaji (ZUreP-3, GZ-1) občinam omogočajo večji in učinkovitejši nabor instrumentov vplivanja na izgled in urejenost njihovih okolij.

Za namene priprave Odloka o urejenosti naselij in krajine v občinah je ožja delovna skupina pripravila Smernice za pripravo odloka o izgledu in urejenosti občin ter dva testna odloka.

Več kot triletno sodelovanje z Ministrstvom za okolje in prostor je s pripravo štirih in objavo treh testnih odlokov pripeljejo do zadanega cilja.